

KÕRGESSAARE VALLA TEAT

OMAAVALITSUSE INFOLEHT

NR. 2

REEDE 18. VEEBRUAR 2005

ILMUB IGA KUU KOLMANDAL REEDEL

TASUTA

Eesti Vabariigi

87.aastapäevale pühendatud aktus-kontsert

toimub Tervisemajas neljapäeval

24.veebruari 2005 algusega 13.00.

Esinevad: Lauka Segakoor, tantsurühm
Ungrulust, laulu- ja näiteringi lapsed.

**Kontserdile järgneb Kõrgessaare
Vallavolikogu esimehe ja vallavanema
vastuvõtt.**

31.jaanuariks 2005 esitati Kõrgessaare valla
preemia saamiseks järgmised kandidaadid:
Ahto Lehtla esitas kandidaadiks **Artur Valgu**,
kes on edendanud vallas kultuurilist ja
sportlikku arengut.

Ester Salusoo esitas kandidaadiks **Marje
Randmaa**, kes oli üks Kõpu poolsaare külade
päeva organiseerijatest Kalana külas. Üritus oli
tore, meeldiv ja iga kandipealt kordaläänud.
Külalisi ja esinejaid oli Soomest, Rootsist,
Norra, Tallinnast, rääkimata oma väikese
saare inimestest. Ja peamine – see hoog ei ole
meie küla ühiste tegemiste organiseerimisel
raugenud, vaid üha jätkunud – suvelõpu
kokkuvõtte septembris, ühine jõululaulude
laulmine Vähendi kabelis, tormikahjustuste
koristamine.

Suur hulk Lauka piirkonna elanikke on esitanud
kandidaadiks **Lauka Piirkonna Külaarendus-
seltsi** aktiivsemad tegijad – **Velli Barinov**,
Katrin Sarapuu, **Heli Harak**, **Anne Kattel**.
Laste koolivaheajad on alati sisustatud.
Stabiilselt on korraldatud erinevaid sportlikke ja
kultuurilisi üritusi täis isetegevust ja
omaloomingut. Organiseeritud on kodukoha
heakord. Koos käivad käsitöö- ja line-tantsuring.
On koostatud piirkonna arengukava, mida
jõudumööda ellu viiakse. Nende õhutamisel ja
abiga on ühiselt rajatud ürituste läbiviimise
plats. Osa on saadud väga huvitavatest
projektidest, näiteks väikelastekodude
abistamine, valla kalmistute kenamaks
muutmine, talukultuur.

Vaike Laid on esitanud kandidaadiks
kirikuõpetaja **Enn Auksmanni**. 16.juulil 2004
õnnistati tööle vastremonditud Reigi kiriku orel.
See oli suursündmus vallas, kuna kirik on meie
kultuuripärandi kandja.

**15.vebruaril 2005 otsustas
Kõrgessaare Vallavalitsus nimetada
valla preemia saajaks Enn Auksmanni.**
Preemiasumma on 5000.- krooni.

Valla preemia annab vallavanem üle Eesti
Vabariigi aastapäeva aktusel.

Vastlatrall Leluseljal

Tõstke käed kes sel aastal Leluseljal vastlasõitu
tegid! Väga tubli. Loodetavasti kasvavad teil
kõigil sel aastal pikad linad. Kui ei kasva, pole
ka hullu. Igal juhul saite osa ühest lõbusast
vastlamõllust. Teisipäev, 8 veebruar oli nagu
loodud just vastlasõidu tegemiseks. Päike
säras, kraadiklaas näitas nulli ja lumi oli libe, nii
et kelgusõidud kujunesid palju pikemaks kui
eelmisel aastal. Ja koht, Leluselja kultusekoja
plats oma mäekünka, tiigi ja kõrge
kuusemetsaga on igal juhul kaemist väärt.

Trall oli tõepoolest meeletu, muusika mürsus,
kelgud tuhisesid vahet pidamata mäest, naeru-
ja rõõmuhõiked kajasis üle metsa. Kõigile pakuti
maitsvat hernesuppi ning igale lapsele jätkus
kommi ja šokolaadi. Laste näost võis välja
lugeda, et nad olid Tervisemaja poolt
organiseeritud vastlapäevaga igati rahul.
Järgmisel päeval koolis lastega juttu tehes, oli
kõige rohkem kasutatav omadussõna
vastlapäeva kohta, et see oli ÄGE.

Tarvo Malk

Kõrgessaare valla SPORDIPÄEV

Laupäeval 26.vebruaril 2005
algusega kell 12.00 Tervisemajas

Võrkpall - kell 12.00 (võistkonnas 3
meest + 3 naist)

Sisekergejõustik – kell 13.00 (kuulitõuge
ja hoota kaugus)

Kabe, male – kell 12.00

Lauatennis – kell 13.00

**Ootame rohket osavõttu.
Parimatele auhinnad!**

Volikogu istung

11. VEEBRUAR

**1.Valla hallatavate asutuste koosseisud, I
lugemine.** Lõpetada eelnõu I lugemine.

2.Valla 2005 aasta eelarve II lugemine.
Katkestada eelnõu II lugemine. (Eelarve projekt
saadaval valla kodulehel www.korgessaare.ee)

**3.Kohalike teede ja tänavate võtmine
kohalike teede nimekirja.** Kinnitada
Kõrgessaare valla territooriumil asuvate
kohalike maanteed ja tänavate nimekiri
vastavalt lisale 1 ja lisale 2 (vt.lk.2).

4.Teede ja tänavate kohanimede määramine.
Määrata kohanimed Kõrgessaare valla
kohalikele teedele ja tänavatele vastavalt lisale
1 ja lisale 2 (vt.lk.2).

Määrata kohanimed Kõrgessaare valla
territooriumil asuvatele metskondade teedele
vastavalt lisale 3 (vt.lk.2).

**5.Kalana küla VALVE maaüksuse
detailplaneeringu algatamine.** Algatada
Kalana küla Valve maaüksuse detailplaneering
Kõrgessaare valla üldplaneeringu muutmiseks,
kinnistule ehitusõiguse määramiseks ja
katastriüksuse sihtotstarbe muutmiseks.

Vallavalitsusel sõlmida leping planeeringu
koostamise korraldamise ja finantseerimis-
õiguse andmisega Valve Zachrissoniga.

6.Ühinemisläbirääkimised. Kinnitada Kõrges-
saare valla ühinemisläbirääkimiste komisjon
koosseisus: Harri Kattel, Mati Kiivit, Lii Kohari,
Lea Põlluste, Svetlana Reinmets, Jaanus Valk.

7.Muud küsimused. Arutati Hiiumaa Prügila
OÜ asutamisotsust ja põhikirja.

**ÕNNITLEME VEEBRUARIKU
EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI JA
JUUBILARE!**

**HELMİ PIHEL
LEIDA OJALA
VIRVE PADU
JON FREDERICK KARNER
TÕNU KARK
SIRJE PÕLLU**

Politsei ootab informatsiooni

Kurisu küla majast varastatud kahetariifse
elektriarvesti ja vaheuste, Kiduspe külast
varastatud 2x1,2 m kolmekordse klaasiga
aknablokkide, Kõrgessaares Sadama tee
maja sissekäigust varastatud sinise 18-
käigulise jalgratta "Ford Sierra" ja Paopelt
metallplatsilt varastatud alumiiniumist
autoosade kohta. Vajadusel tagame teatajate
anonüümsuse.

Vanemkonstaabel Silver Part, 51 261 30,
silver.part@kardla.pol.ee

Konstaabel Silver Part - vastuvõtuaeg
Tervisemajas kolmapäeviti 9.30 - 10.30.

SÜNDIS UUS
VALLAKODANIK
TAURI KÜNG

Kõrgessaare valla kohalikud teed		
Jrk.	Teenimi	Teepikkus (m)
1.	Mälestusmärgi tee	205
2.	Malvaste-Kodeste	1260
3.	Manguranna tee	434
4.	Mudaste külatee	2589
5.	Koidma-Metsaküla	6825
6.	Posti-Sigala	1270
7.	Metsapõllu tee	869
8.	Tengi tee	510
9.	Kootsaare tee	2700
10.	Kordoni tee	624
11.	Rootsi külatee	1160
12.	Pihla külatee	2250
13.	Pihla-Otste	1855
14.	Otste külatee	1190
15.	Lauka-Heigi	3573
16.	Lauka-Metsaküla	4996
17.	Lilbi külatee	2690
18.	Lauka-Isabella	1734
19.	Veski tee	1190
20.	Laisi tee	720
21.	Majaka tee	60
22.	Puhastusseadmete tee	150
23.	Jõeranna külatee	1435
24.	Paope-Hüti	7175
25.	Paope-Niidimetsa	1638
26.	Farmi tee	240
27.	Kalana-Vähendi	1389
28.	Villamaa-Puski	2969
29.	Kalmistu tee	399
30.	Pumbamaja tee	210
31.	Nõmme-Mardihansu	1111
32.	Tammistu külatee	1407
33.	Viita-Laasi	2685
34.	Paomasoo tee	1960
35.	Paoma-Palli	920
36.	Viilma külatee	1570
37.	Kõpu-Mägipe	574
38.	Suurepsi-Hirmuste	3884
39.	Võrkaia tee	590
40.	Kaleste külatee	884
41.	Kalana-Metsavahi	2508
42.	Pikassääre tee	130
43.	Surfiranna tee	905
44.	Tammi tee	509
45.	Tahmaküla tee	270
46.	Kruusaugu tee	1068
47.	Ninametsa lautritee	610
48.	Sillaotsa tee	645
49.	Muuseumi tee	225
50.	Pumpla tee	273
51.	Paope lautritee	360
Kokku		77397
Kõrgessaare valla tänavad		
Jrk.	Teenimi	Teepikkus (m)
1.	Põllu tee	951
2.	Nõmmernga tee	1241
3.	Ninametsa tee	690
4.	Näkmani tee	452
5.	Pargi tee	178
6.	Nõmmernga põik	365
7.	Sadama tee	865
8.	Tööstuse tee	3410
9.	Kõpu tee	1520
10.	Käina tee	3570
Kokku		13242
Kõrgessaare valla territooriumil asuvate metskondade teed		
Jrk.	Teenimi	Teepikkus (m)
1.	Lõimastu tee	6377
2.	Karjaselja tee	7044
3.	Lõimastu-Garnisoni	1518
4.	Järidemetsa tee	1859
5.	Risti-Kauste	5452
6.	Risti-Kaibaldi	6700

7.	Koidma tee	4351
8.	Põdrapao tee	1635
9.	Aruselja tee	3710
10.	Laasimetsa tee	5702
11.	Vasikaselja tee	2460
12.	Laasilangi tee	1262
13.	Mullaugu tee	1628
14.	Hüti-Laasi	5303
15.	Tihu tee	5405
16.	Puski-Vakamaa	2427
17.	Rattagu-Veehoidla	655
18.	Põhjaranna tee	11488
19.	Mägipe lautritee	2477
20.	Suurepsi-Majaka	1505
21.	Pikaselja tee	1900
22.	Ülendi-Mustana	3623
23.	Kaleste-Kalana	2821
24.	Malvaste-Kauste	1642
25.	Keldrimäe tee	2158
26.	Nõmmernga tee	2324
27.	Sütevaka tee	1508
28.	Hermistu tee	1259
29.	Jõesuu-Viita	5198
30.	Kõpu-Heistesoo	1774
31.	Linnaru tee	2541
32.	Rattagu-Viita	815
33.	Armioja tee	1835
34.	Keldrimäe harutee	1075
35.	Palli lautritee	699
36.	Puski-Nõmme	489
37.	Toonekure tee	900
38.	Lõuna-Karjaselja tee	2899
39.	Sülluste-Leigri	3681
40.	Põlluvahe tee	464
41.	Abragu tee	790
42.	Linnaru-Heistesoo	1283
43.	Jõesuu külatee	1583
44.	Vakamaa tee	760
45.	Vakamaa harutee	501
46.	Ninametsa tee	3573
47.	Leigripõllu tee	254
48.	Punasekivi tee	729
49.	Punasekivi harutee	104
50.	Kukeraba tee	1840
51.	Vana maantee	355
52.	Mälestuskivi tee	600
53.	Kauste lautritee	337
54.	Liivakarjääri tee	175
55.	Kuusiku tee	645
56.	Lõunamuuli tee	175
57.	Raudmäe tee	520
58.	Ristikivi tee	406
59.	Vana-Kalana tee	550
60.	Võrksääre tee	249
61.	Kalana vahetee	206
62.	Ristna vahetee	250
63.	Ranna tee	720
64.	Hirmuste karjääritee	260
65.	Kaleste-Hirmuste	1430
66.	Suurepsi karjääritee	300
67.	Ülendi metsatee	776
68.	Sakka tee	921
69.	Kuivanõmme tee	700
70.	Suurekivi tee	701
71.	Rändrahnu tee	524
72.	Süllatsu tee	275
73.	Linnaru tee	938
74.	Mäekünka tee	350
75.	Pärnaku-Villamaa	3196
76.	Heistesoo tee	900
77.	Kõriku tee	881
78.	Nõmme-Jõesuu	1281
79.	Nõmme metsatee	923
80.	Puski kirikutee	219
81.	Vakamaa-Leemeti	1200
82.	Kiivera-Sülluste	2648
83.	Vesipadude tee	1630
84.	Ninametsa karjääritee	349

85.	Karjääri tee	195
86.	Ninametsa vahetee	480
87.	Lepiku tee	250
88.	Tammistu otsetee	639
89.	Puski karjääritee	610
90.	Metsaraja tee	1050
91.	Risti-Kroogi	1065
Kokku		159859

Vallavalitsuse istungid

27. JAANUAR

1.Ehitusluba. Väljastada ehitusluba Eesti Energia OÜ Jaotusvõrgule 0,4 kV jaotusvõrgu püstitamiseks Rootsi külas Kristi maaüksusel AS EcoPro suvila varustamiseks elektriga.

2.Ehitise kasutusluba. Väljastada kasutusluba 0,4 kV jaotusvõrgule Kodeste külas (Martin Kadagze kinnistu liitumine), võrgu omanik on Eesti Energia OÜ Jaotusvõrk.

Väljastada kasutusload majapidamishoonetele (garaaž-tööloda, kuur, kelder) Ojaküla külas asuval maaüksusel, mille omanik on Riigimetsa Majandamise Keskus.

3.Maamaksu tasumisel soodustuse andmine. Anda soodustust 2005.aasta maamaksu tasumisel pensionäridele, represseeritutele ja represseerituga võrdsustatud isikutele vastavalt nimekirjale.

4.Detailplaneeringu kehtestamine. Kehtestada Kõrgessaare alevikus Männiku kinnistu detailplaneering.

5.Detailplaneeringu vastuvõtmine. Võtta vastu Paope küla Teekadaka kinnistu detailplaneeringu projekt. Korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek Kõrgessaare Vallamajas 8.veebuarist kuni 22.veebuarini 2005.

6.Kinnisasja jagamine. Nõustuda Kalana külas asuva Vajaku kinnistu (maaomanik Paul Vajak) jagamisega kaheks eraldi reaalosaks: 3,99 ha Vajaku ja 13368 m² Sandra maaüksus.

Nõustuda Villamaa külas asuva Kivitöökoja maaüksuse jagamisega kaheks eraldi reaalosaks: 8833 m² Kivitöökoja ja 5645 m² Luidja Masti maaüksus.

7.Detailplaneeringu algatamine. Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine ehitusõiguse määramiseks ja sihtotstarbe muutmiseks Mudaste külas Lautri kinnistul. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida OÜ Nauri'ga leping detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

8.Jaanuarikuu toimetulekutoetus ja täiendav sotsiaaltoetus. Lubada välja maksta jaanuarikuu toimetulekutoetus 51 taotlejale kogusummas 46292 krooni ja 60 senti.

Lubada välja maksta täiendav sotsiaaltoetus 14 isikule kogusummas 2800 krooni.

3. VEEBRUAR

1.Detailplaneeringu vastuvõtmine. Võtta vastu Paope küla Ranna kinnistu detailplaneeringu projekt. Korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek Kõrgessaare Vallamajas 15.veebuarist kuni 1.märtsini 2005.

2. Detailplaneeringu algatamine Mägipe külas Ranna-Väljääre kinnistul. Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine kinnistu kruntideks jagamiseks, ehitusõiguse ja juurdepääsutee asukoha määramiseks ning sihtotstarbe muutmiseks Mägipe külas Ranna-Väljääre kinnistul. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida OÜ Karuorava'ga leping detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

3.Täiendav toimetulekutoetus. Lubada välja maksta SA Tuuru kaudu annetustena laekunud täiendavat sotsiaaltoetust 23 isikule kogusummas 10763 krooni.

Meenutusi elust...

Mina, Leida Ojala (neiuna Jõhvik) olen sündinud 24.02.1918 Kauste külas Lüllil talus Mare ja Villem Jõhviku pere kaheksanda lapsena. Lapsi oli peres kümme. See oli suur pere. Isa töötas Tahkunas majakavahina ja hiljem Kärkla metskonna Tahkuna metsavahina. Ema oli kodune, juhtis majapidamist ja kasvas lapsi.

Kooli läksin Kodeeste külla Kotka talusse. Käisin seal koolis I, II ja III klassi. IV klassi läksin aga uude avatavasse Malvaste 6. klassilisse Algkooli. See oli sel ajal ilus suur kool, ruumi oli palju. Koolijuhatajaks oli Johhannes Laid.

Elukoha muudatustega läksin ma edasi V ja VI klassi Puski 6. klassilisse Algkooli. Lõpetasin selle edukalt, soovitati edasi õppima minna, aga selleks puudus võimalus.

Hakkasin töötama talus. Möödusid aastad. Abiellusin 1940.aastal. Asusin mehekoju elama, mis asus Paapel Kadakniidi talus. Sündisid lapsed, neid oli minu peres kolm. Talus tuli teha kõiki töid.

Olid rasked sõjaaastad, mis tuli läbi elada. Aeg läks, loodi kolhoosid – astusin sinna nagu teisedki inimesed ja töötasin seal kuni pensionini. Ei olnud kolhoosis kerge, töö oli raske ja palk väike.

Leida Aim

Heina niitmine ja loo riisumine algas väga noorelt.

Meie pere ei elanud jõukalt, kuid lapsepõlvest on jäänud armsad mälestused. Eks me vahel ka pahandusi tegime, kuid vitsta meie karistamiseks ei võetud kunagi kätte.

1930.aastal läksin Lauka Algkooli I klassi, kus sain olla ainult 2 nädalat, siis viidi mind üle II klassi, kuna olin kodus lugemise ja kirjutamise selgeks õppinud. Vihikut mul kodus ei olnud, olid tahvel ja krihvel. Lauka koolis oli 3 klassikomplekti ja ka 3 õpetajat, neist üks koolijuhataja. Õpilasi oli koolis 100 ringis. Kuni neljanda klassini olid ruumides vanad neljakohalised pingid, milledele oli lõigatud väga palju nimetähti, V ja VI klassis olid uued kahekohalised pingid. Kooli lõpetasin 1935.aastal. Hindend olid kogu kooli aja väga head, kuid edasiõppimine polnud majanduslikult võimalik.

Paar aastat töötasin lapsehoidjana ja majateenijana. 1939.aasta juulis läksin tööle vastvalminud Kõrgessaare Majandusühingu kauplusesse õpilasena, hiljem müüjana. Tol ajal oli kaupluses müügil kõike mida majapidamises vaja, kuid viina ei olnud, oli ainult veini, mida osteti aruharva. Sõjajärgsed aastad olid väga vaesed. Vähesed toiduained, mis olid, olid müügil talongidega. Pakkematerjal puudus täielikult. Igal ostjal pidi tingimata kaasas olema mitu oma väikest kotikest.

1946-1960 elasin Luidjal. Töötasin kaupluses müüjana ja juhatajana. Vahepeal olin töö 3 aastat Luidja sae- ja jahuveskis arveametrnikuna.

1960.aastal abiellusin Eduard Aimiga ja tulime elama Kõrgessaare alevikku. Töötasin lühikest aega siin kaupluses. Samal aastal lõpetasin kaubanduses töötamise ja läksin tööle "Hiiru Kaluri" kalatööstusse, kus töötasin 1974 aastani, mil haigestusin raskesse liigeste haigusesse, mille põhjusel mulle määrati arstide poolt II grupi tähtajatu invaliidsus. Aastad on möödunud, abikaasa puhkab mulla all, olen jäänud üksinda. Tervis ei ole hea, kuid olen õnnelik, et mul on laps, kaks lapselast ja väike lapselapselaps, kes on meile kõigile rõõmuks. Soovin kõigile edukaid aastaid ja tugevat tervist. Leida Aim

Helmi Pihel on sündinud 10.veebruaril 1910.aastal Ülendi külas. Helmi käis Kõpu koolis.

Kui Helmi 95. sünnipäeval tal Tohvri Hooldekodus külas käisime, siis ütlesin, et Kõpu kandis on kolm üle 90 aasta vanust naist, siis Helmi ütles, et jah, Hildaga käisime koos koolis,

aga Reet on mitu aastat noorem.

Helmi meenutas, et oli abielus Eduard Piheliga ja et ta tegi koduseid majapidamistöid ning töötas Kaleste külas hobusetallis ja põllutöödel. Eduardi sugulane Sulev Pihel räägib, et Helmi oli vaikne ja rahulik inimene oma perenaise ametis ja Eduardiga said hästi läbi. Eduard oli kõva jahimees, kui ta sai kätte rebase, jänese või orava, siis Eduard nülis loomal naha maha, aga naha rasvast puhastamine oli Helmi töö. Peale Eduardi surma elas Helmi mõne aasta üksinda oma kaunis kodus Kaleste külas, aga nüüd on pikki aastaid veetnud Tohvri Hooldekodus, ikka endiselt rahulikuna ja vaiksena.

Helmi Pihel

02.02.1923 sündinud **Salme Kott** ei ole praegu kodus, vaid sugulaste juures Saaremaal. Loodame Salmega kohtuda kevadel-suvel. Palju tervist ja jõudu!

LAUKA PÄEVAKESKUSE TEATED

Juuksur

21. veebruaril alates kell 8.00

23. märtsil alates kell 8.00

eelnevalt registr. Sirje Vaku telef. 46-31297; 56662317

Pensionäride koosviibimised:

8. märts kell 13.15 I kvartali sünnipäevade tähistamine

18. märts kell 13.30 küalisteks

Pühalepa valla pensionärid

Transport: 13.00 Viskoosa bussipeatusest (Tõnis)

RISTNA ILMAJAAAM

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi andmetel loetakse Ristna Ilmajaama alguseks 01.04.1922, kui ta alustas tööd postina ja tehti vaatlusi 1 kord ööpäevas. Sademete ja jäävaatlusi Ristnas on teinud Hermann Siht, Johannes Tuisk, K.Kuulbusch, Oskar Pisa ja teised.

23.veebruaril 1945 sai Ilmajaaam II järgu jaamaks ja vaatlusi hakati tegema 4 korda ööpäevas, see oli siis 60 aastat tagasi. Praegu töötavad jaamas Eda Mägi ja Larissa Valk.

Leida Ojala

Olles kõrges vanuses, tervis nii ja naa. Soovin vaid, et valitseks rahu ja üksmeel maailmas, lõppeksid sõjaõudused.

Mind ümbritsevad lapsed, sugulased. Tuttavad astuvad tihti läbi, meenutame möödunud aegu, laulame vanu armsaid laule, mis on meie suguseltsile väga lähedasteks saanud.

Ja lõpetuseks soovin, et püsiksid kindlalt pered, külad, vald ja Eesti Vabariik.

Leida Ojala

Mina, **Leida Aim (Veski)** olen sündinud 3.veebruaril 1922 aastal Kõrgessaare vallas Jõeranna külas Lepaniidu talus, Liine ja Gustav Veski seaduslikust abielust. Meid oli kolm last: mina, õde ja vend. Olin kõige noorem. Meie peres elasid veel vanaema Aet, vanaisa Andrus ja tädi Liisa. Lepaniidu on olnud väike metsavahi koht, kuhu vanaisa on tulnud 19.sajandi lõpul Paopelt Kõrgessaare mõisa heinamaade vahiks. Heina-, karja ja põllumaad oli väga vähe, kuid tööd tuli kõigil teha, et pere elatud saaks. Nii ka meil, lastel, tuli maast-madalast hakata tegema, mida jaksasime: aiaviljade peenarde rohimine, kartulite mahapanemine ja kartulivõtt, rukkivihkude sidumine.

Uut dokumenti on lihtne taotleda posti teel

Inimestel, kellel lõpeb isikutunnistuse (ID-kaardi) või passi kehtivusaeg, on kõige lihtsam ja mugavam uut dokumenti taotleda posti teel. Posti teel taotlemise võimalust saavad kasutada inimesed, kellele on varem Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti (KMA) pooldat dokument väljastatud. Kui isikut tõendavat dokumenti taotletakse esmakordselt, tuleb pöörduda KMA teenindusbüroosse. Posti teel taotlemiseks on tarvis kokku koguda vajalikud dokumendid ja saata need KMA-le ning kuu möödudes võib sobivasse pangakontoris või KMA teenindusbüroosse uuele dokumendile järele minna. Isikut tõendavat dokumenti taotleva hakates tuleks esmajoones taotleda isikutunnistust. Pass on eelkõige reisidokument, mis ei ole kohustuslik. Posti teel taotlemiseks on vaja ümbrikusse panna: täidetud taotlusankeet; 1 värvifoto, ka siis, kui taotleja isikutunnistust ja passi koos; riigilõivu tasumist tõendav dokument; nimemuutuse korral lisaks nimemuutust tõendava dokumendi (abielutunnistuse või nimemuutustunnistuse) koopia. Tähtis on meele pidada, et taotlusdokumendi koopia esitamisel peab koopia vastavust originaaldokumendile kinnitama allkirjaga koopia igal andmetega leheküljel. Allkirjale lisatakse allkirja andmise kuupäev. **Taotlusankeedi** leiab interneti aadressilt www.pass.ee, samuti saab taotlusankeedi KMA

teenindusbüroost. Kui isikutunnistust ja passi taotletakse koos, saab taotluse esitada ühel ankeedil. Ankeeti on võimalik täita nii arvutis kui ka käsitsi. Pärast arvutis täitmist tuleb ankeet välja printida, allkirjastada ja kleepida ankeedile foto. Käsitsi täites on vajalik kasutada tumedat kirjutusvahendit, see tagab andmete säilimise ankeedil. Ankeet tuleb täita eesti keeles ladina tähestiku trükitähtedega ning sellel ei tohi olla parandusi. Täita tuleb kõik väljad, mis on ette nähtud täitmiseks taotleja poolt. Ankeedi ülaseras asuvasse kasti peab taotleja kirjutama tumeda tindipliatsiga oma allkirja. Juhul, kui 15- kuni 18-aastase lapse eest esitab taotluse lapsevanem, tuleb ankeedi ülaseras olevasse kasti kirjutada allkirjanäidis lapsel ja taotluse lõppu andmeid kinnitav allkiri lapsevanemal. Allkiri peab olema kirjutatud ühtlaselt tugeva joonega ning see ei tohi ületada etteantud piire. **Dokumendifoto** peab olema pildistatud otsevaates, ilma peakatteta ja erarietes. Neile, kes kannavad prille, soovitatav on pildistamist ilma prillideta. Toonitud klaasidega prillid on keelatud. Foto peab olema originaalfoto, see ei tohi olla välja lõigatud teisest fotost või välja trükitud arvutist. Fotol ei tohi olla näpujälgi, kriimustusi ega muid defekte. Foto taha soovitate ettevaatlikult kirjutada nime, jälgides, et pilt ei saaks viga (see on eriti oluline, kui inimesed saadavad mitu taotlust koos).

Riigilõiv. Riigilõiv alla 15-aastase lapse passi eest on 75 krooni ja isikutunnistuse eest 25 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 100 krooni. Riigilõiv üle 15-aastase isikule on passi eest 150 krooni, isikutunnistuse eest samuti 150 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 250 krooni. Kui kõik vajalikud dokumendid on kokku kogutud, siis jääb üle need kinnises ümbrikus postitada aadressil: **TAOTLUS Kodakondsus- ja Migratsiooni amet, Sõle 61a 10313 TALLINN**. Ümbriku võib viia ka sobivasse KMA teenindusbüroosse ja panna seal selleks ettenähtud postkasti. Selle kohta, et dokumendid on jõudnud KMAse - taotlus registreeritud ja menetlusse võetud - saadetakse taotlejale kirjalik teatis. Kui juhtub, et ankeet on valesti täidetud või puudub mõni vajalik dokument, siis võtab KMA spetsialist täpsustuste tegemiseks täiendavalt ühendust. Isikutunnistuse ja/või passi taotluse KMA-sse jõudmisest dokumendi väljastamiseni kulub 30 päeva. Isikutunnistuse või isikutunnistuse koos passiga saab kätte taotlejale sobivast Hansapanga või Eesti Ühispanga kontorist. Kui taotletakse ainult passi, siis selle saab kätte KMA teenindusbüroost. Lisainformatsioon KMA koduleheküljelt www.pass.ee või KMA infotelefonilt 612 69 79.

Elo Allemann (KMA pressiesindaja)

Hiiumaa Omavalitsusliidu seisukoht sigade transpordi osas reisijateveo parvlaevadel

Vastu tulles meedias avaldatud protestidele seahaisu teemal on AS Saaremaa Laevakompanii lõpetanud OÜ Ari Kaup sigade vedamise reisiparvlaevadel. Sigadel on tõesti komme haisu levitada ja mitte just meeldivat. See on omane ka teistele loomadele. Siiani pole küll veel keelustatud veiste, lammaste ja suukorvideta koerte vedamist. Keelustatud ei ole ka veel loomalaipade vedamist. Kuid kauaks, kui ajakirjanduses taas soovi avaldatakse. Samas toimib Hiiumaal majandus, ka põllumajandus. OÜ Ari Kaup on trotsinud majandamise keerukust Hiiumaal olles täna igati kaasaegne ning arenguvõimeline farm saarel. Farm on üks kõrgema palgaga töötajaid Käina vallas ning annab täna koos teenuste tellimisega tööd ligi 30-le inimesele Hiiumaal. Planeeritud emisefarmi rajamisega lisanduks teist samapalju töökohti saarele. Mis puutub haisu, siis see on põllumajanduses paratamatu. Tahame seda või ei taha. Paratamatu on ka asjaolu, et haisvad koormad peavad saama laevaga mandrile. Sedamoodi on asi täna ka arenenud Euroopas. Ka Taanis sõidavad sead koos inimestega laevadel, Saksamaal laotatakse tänase päevani sealäga põldudele. Loodusseaduste vastu (et siga vajab reisil õhku ja õhust haisu välja filtreerimine on õnnestunud vaid väga kallites jäätmejaamades) ei ole sealseidki põllumehed veel saanud. Hiiumaa Omavalitsusliit hindab, et Hiiumaa kogukonna tasakaalustatud arengule teeb kahju liiga emotsionaalseks ja ühekülseks kujunenud arutelu „haisuprobleemi“ üle. Loomade ülevõet keeldumine on taunitav ja Hiiumaa majandusele tõsiselt kahjulik otsus. Keelamine lahendab ainult haisutundlike reisijate probleemi, mis esineb ühel reisil 34-st nädalas. Keelamise asemel on vajalik leida kõiki osapooli rahuldav lahendus, mis hea tahte korral on kindlasti loomulik ja võimalik.

Hiiumaa Omavalitsusliidu nimel
Jüri Lauter – juhatuse liige

KÄITUMINE KRIISIOOLUKORRAS

Hiljutised tormid, elektri ja side katkemine, on tekitanud mitmeid probleeme ja elanikkonnas poolseid küsimisi. Tegutsemiseks sellistes olukordades soovime järgmist:
-jälgi Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni teateid, ajakirjanduses avaldatavat informatsiooni;
-elektrivoolu katkemisel kasutage patareitoitel töötavaid raadiovastuvõtjaid;
-kuuldes politsei, päästeteenistuse sõidukite sireene, lülitage tööle raadiovastuvõtja, televiisorid (voolu olemasolu korral), elektrivoolu puudumisel kasutage patareidel töötavaid raadiovastuvõtjaid;
TORMIHOIATUSE PUHUL
-varuge enda vajaduseks säilivate toiduainete, vee, kütuse, kütte, sularaha tagavara;
-võimaluse korral soetage valgustuse, elektri alternatiivallikad, kontrollige nende seisukorda ja kõlblikkust, laadige mobiiltelefonide akud;
-loomapidajatel läbi mõelda loomade paigaldamine tormivarju, vajaliku sööda, vee tagavara loomisele, lüpsi korraldamisele;
-tootmises olla valmis tegevuse avariita katkestamiseks;
-võimaluse korral hoiduge või lükake edasi väljasõidud maakonnast;
-mõelge läbi tehnika, sõidukite paigaldamise koht tormikindla ehitise puudumise korral;
-kontrollige välisuste, akende sulgemiskindlust, küttekollete seisukorda;
-hoiatage võimalikult tormist perekonna liikmeid, naabreid.
TORMI AJAL
-võimaluse korral lõpetage välised tööd;
-väljuge elamust, korterist ainult äärmise vajaduse korral, hoiduge sõidukite kasutamisest;
-piirake elektri tarbimist, lülitage välja elektritarbijad mis on tundlikud pingekõikumistele;
ELEKTRIKATKESTUSE KORRAL
-veenduge kas elektrikatkestus on ainult Teie korteris, majas, tootmishoones;
-kui olete kindlaks teinud voolukatkestuse põhjuse lähtuge järgmisest:
a)tean, oskan ja oman vahendeid lihtsamatel juhtudel voolu taastamiseks;

b)ei ole suuteline toime tulema, kutsun abi;
c)kasutage Teie käsutuses olemasolevaid autonoomseid elektrivoolu allikaid;
d)ärge jätke sisselülitatuna elektritarbijaid;
e)ärge puutuge maas lebavaid elektritraate (juhtmeid);
f)olge ettevaatlikud lahtise tule kasutamisel. Nimetatud nähtused võivad esineda üheskoos, olla sündmuste põhjustajaks või tagajärjeks. Põhilisteks reegliteks on:
-informatsiooni saamine;
-oma tegevuse läbimõtlemine ja olukorrale, võimalustele vastav käitumine;
-olukorra jälgimine, selle järsust halvenemisest teatamine;
-abi osutamine abivajajatele;
-evakueerimise korral võtke kaasa dokumendid, raha, lülitage välja elektritarbijad, lõpetage kütmine, sulgege aknad ja uked;
-võimaluse korral teatage sugulastele, tuttavatele oma uuest asukohast. Üheks võimaluseks kahju korvamiseks on vastavate kindlustuslepingute sõlmimine. Abi majapidamises ja tootmises oleks ka elektrigeneraatorist.

TÄHTSAMAD TELEFONINUMBRID

Päästeteenistus	112
Politsei	110
Elektririkked	1343
Telefonirikked	165
Kiirabi	112

HELISTAMISEL OLGE KANNATLIKUD, SEST TELEFONID VÕIVAD OLLA ÜLEKOORMATUD. KASUTAGE TELEFONI AINULT HÄDAVÄJALIKE TEADETE EDASTAMISEKS VÕI SAAMISEKS.

Peeter Kagalde (Hiiumaa Päästeteenistus)

MANALATEED LÄINUD

LEMBI KLEE